

Posudek vedoucího diplomové práce bc. Šárky Čechové: „Buddhismus ve Vietnamu“

V úvodu formuluje autorka téma své práce takto: „... seznámit nás s podobou buddhismu obecně a prostřednictvím jeho historie popsat charakter buddhismu ve Vietnamu. Mimo to budeme v práci sledovat také projevy buddhismu v České republice a to především prostřednictvím vietnamských migrantů, jakožto prostředníků nám tak vzdálené vietnamské kultury.“ (s. 7). Snaží se nejprve o charakteristiku buddhismu, základních bodů jeho učení a základních dějinných souvislostí a dějinně-kulturního kontextu v jeho originální podobě u Buddha, poté sleduje další šíření tohoto učení především na východ do Číny a z ní také do Vietnamu. Dále stručně charakterizuje kulturně-náboženský kontext Vietnamu a jeho dějiny. Konečně se dopouští pokusu o srovnání buddhismu s křesťanstvím, aby v dalším sledovala též souvislosti a podmínky života vietnamské komunity v Čechách. Práce je doplněna krátkou zprávou o autorčině výzkumu o povědomí českých studentů o buddhismu.

Obecná charakteristika buddhismu je poněkud nevyvážená, chybí některé základní body jako čtyři vznešené pravdy atd., a proti tomu jsou uvedeny celkem nepodstatné detaily. Také souvislosti učení nejsou předvedeny příliš jasně, např. u charakteristiky „já“ je to příliš viditelné: „Přestože se jedná o uměle vytvořený konstrukt, který nesouvisí s realitou, dokážeme díky tomuto „já“ fungovat ve společnosti.“ (s. 17) – co to znamená, uměle vytvořený? To je přece extrémně nejasné vyjádření. A s jakou realitou nemá souviset? A jak díky němu dokážeme fungovat? Při sledování širších souvislostí buddhismu by bylo záhodno rozlišit samotné učení Buddhovo a potom jeho religiózní přeznačení, vždyť jde o značně odlišné věci! Docela koncizně je zpracována část o Vietnamu a nábožensko-kulturním kontextu, i když ta by právě zasloužila daleko více místa s ohledem na téma práce, to je též závažný nedostatek, který autorka nahrazuje obecnými deskripcemi a pasivitou vůči zdrojům, z nichž vychází. Proti tomu autorčino srovnání buddhismu a křesťanství se pohybuje na téměř neúnosně zkratkovité a povrchní rovině – abychom uvedli alespoň nejzávažnější, srov. tuto charakteristiku dějinného vývoje Evropy: „Tento stav trval až do prvních rozkolů uvnitř křesťanství v 11. století. S koncem středověku pak přichází doba osvícenství, která lidem předkládá nový pohled na svět. Pohled na svět skrze vědu. Víra jde tudíž nutně do pozadí. Rovněž zámořské objevy, umožňující setkání s jinými kulturami, přispěly k pluralitním tendencím západní společnosti.“ (s. 33) Či dále: „Moderní společnost prochází takzvaným procesem sekularizace, která je přirozeným důsledkem industrializace, urbanizace a rozvoje moderní vědy, která otrásá základními dogmaty náboženství. Sekularizace má tedy za následek emancipaci obyvatelstva od náboženských představ.“ (s. 57) Nebo konečně: „Co se týká České republiky, můžeme hledat příčiny vzniku nezájmu o organizované náboženství již v dobách husitských. A ani nástup komunistického režimu se svým výrokem, náboženství je opium lidstva“ o několik století později

jeho prosazení se příliš nepomohl.“ (tamt.) To jsou přece všechno zkratkovitá a planá tvrzení pod vší úroveň. Chybí též úplně prohloubená znalost křesťanské a vůbec evropské tradice, takže ve svém srovnávání se kolegyně většinou zastavuje u vnějších podobností či růzností. Jaká zkušenost s bytím je v základu buddhismu a jak je tomu u křesťanské tradice? Bez této otázky by byla všechna speciálně-vědní deskripce jenom rapsodickým počínáním. Onen průzkum autorčin v závěru práce chápeme raději jako pouhou *ad hoc* informaci, nemůže ovšem pretendovat na nějakou seriózní studii.

Přes závažné tyto nedostatky diplomovou práci *doporučuji k obhajobě*, u níž by ovšem měla kolegyně uvedené výtky zodpovědět.

Trutnov, 14. srpna 2015

David Rybák